

Kokous- ja tapahtumaturvallisuus valtioneuvostossa

Anna Riikonen

Tekijä(t) Anna Riikonen	
Koulutusohjelma Johdon assistenttityö ja kielet	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Kokous- ja tapahtumaturvallisuus valtioneuvostossa	Sivu- ja liitesivumäärä 30 + 1
<p>Sekä henkilö- että tietoturvasuhteet nousevat kansallisella ja kansainvälisellä tasolla usein otsikoihin. Vaikka Suomella on maine turvallisena maana, ovat vihapuhe, valtioneuvoston jäsenten ja muiden korkeiden virkamiesten saamat uhkaukset ja heihin kohdistuvat väkivallan yritykset lisääntyneet.</p> <p>Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan kokous- ja tapahtumaturvallisuutta valtioneuvostotasolla. Tutkimukseen mukaan otettuja valtioneuvostotason kokouksia ja tapahtumia ei ole rajattu niiden luonteen tai koon perusteella, mutta pääpaino on korkean tason virkamies- ja ministerikokouksissa. Työn ulkopuolelle on kuitenkin rajattu tapahtumajärjestämisen yhteydessä yleisesti esiin nostettavia asioita, kuten viranomaisluvut ja pelastussuunnitelmat.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena ja aineisto kerättiin haastattelemalla kolmea virkamiestä kahdesta eri ministeriöstä. Haastateltujen virkamiesten pääasiallisiin työtehtäviin kuuluvat kokous- ja tapahtumaturvaamisen suunnittelu ja toteutus. Saatua aineisto litteroitiin ja analysoitiin teemoittelemalla sekä pelkistetyn sisällönanalyysin avulla. Tutkimus toteutettiin ja valtaosa tekstistä kirjoitettiin vuoden 2019 aikana.</p> <p>Tulosten mukaan turvallisuuteen kuuluvat osa-alueet nähdään hyvin yksimielisesti. Turvallisuuteen kuuluvat henkilöstö-, tieto-, pelastus-, ympäristö-, työ-, toimitila- ja kiinteistöturvallisuus, varautuminen, tuotannon ja toiminnan turvallisuus, maine ja uskottavuus, jotka ovat yhteneväisiä Elinkeinoelämän keskusliiton yritysturvallisuusmallin kanssa.</p> <p>Kokous- ja tapahtumaturvaamisen haasteiksi mainitaan kokonaisuuden hallinta, henkilöstön puutteellinen ymmärrys turvajärjestelyjä kohtaan, turvasektorin pääseminen mukaan suunnitteluprosessiin, tiedonkulku, tilanteiden nopea muuttuminen sekä pienet resurssit. Kokous- ja tapahtumaturvaamisen tason nähdään tulevaisuudessa puolestaan olevan joko entisenlainen tai kovempi. Käytännössä järjestelyiden koventuminen näkyisi kasvavina resursseina sekä järjestelyiden jäykistymisenä. Turvajärjestelyiden koventuminen tai vähintään pysyminen samantasoisena heijastaa yleistä turvallisuuskehitystä kansallisesti ja kansainvälisesti.</p>	
Asiasanat tapahtumat, kokoukset, turvallisuus, valtionhallinto, riskit	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Valtioneuvosto.....	3
2.1	Valtioneuvosto ennen ja nyt	3
2.2	Ministerin tehtävät ja turvallisuus	3
3	Kokoukset ja tapahtumat.....	5
3.1	Määritelmät	5
3.2	Kokousten ja tapahtumien järjestäminen.....	6
4	Riski, turvallisuus ja maine	8
4.1	Riski.....	8
4.2	Turvallisuus.....	9
4.3	Maine.....	11
5	Tutkimuksen toteutus	13
5.1	Tutkimusmenetelmä.....	13
5.2	Aineiston keruu	14
5.3	Aineiston analyysi	16
6	Tulokset	19
6.1	Tapahtumat.....	19
6.2	Riski.....	21
6.3	Turvallisuus.....	22
7	Pohdinta.....	24
7.1	Tulosten yhteenveto ja johtopäätökset	24
7.2	Tutkimuksen rajoitteet ja luotettavuus	26
7.3	Jatkotutkimus	27
7.4	Oman oppimisen arviointi.....	28
	Lähteet	29
	Liitteet.....	31
	Liite 1. Haastattelukysymykset	31

1 Johdanto

Sekä henkilö- että tietoturvallisuusasiat nousevat kansallisella ja kansainvälisellä tasolla usein otsikoihin. Korkean tason suomalaisista poliitikoista esimerkiksi nykyinen pääministeri Sanna Marin on kertonut saamastaan tappouhkauksesta toimiessaan liikenneministerinä (Yle 2019a). Valtioneuvoston kokouksiin ja tapahtumiin osallistuvat saattavat olla asemansa perusteella kohteita, minkä vuoksi esimerkiksi henkilöturvaamiseen on kiinnitettävä eri tavalla huomiota kuin kaikille avoimissa tapahtumissa. Toisaalta Suomella on maine turvallisena maana, ja useilla mittareilla mitattuna maamme onkin saanut maailman turvallisimman maan tittelin (Päivän Lehti 2018). Suomi ja suomalaiset olivat myös koko maailman katseiden alla kesällä 2018, kun Venäjän presidentin Vladimir Putinin ja Yhdysvaltojen presidentin Donald Trumpin ensimmäinen kahdenkeskinen tapaaminen järjestettiin Helsingissä. Ja turvatoimet olivat tietysti massiiviset. Lisäksi opinnäytetyötä kirjoitettaessa Suomen EU-puheenjohtajakausi on käynnissä. EU-puheenjohtajuus tuo lukemattomia kokouksia aina ministeritasosta lähtien Helsinkiin, ja kokousturvallisuus on yksi tärkeä osa järjestelyjä.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena onkin tarkastella kokous- ja tapahtumaturvallisuutta valtioneuvostotasolla. Pyrin tutkimuksellani löytämään vastaukset seuraaviin kysymyksiin:

- Mistä osa-alueista turvallisuus koostuu?
- Mitkä ovat kokous- ja tapahtumaturvaamisen suurimmat haasteet?
- Miten kokous- ja tapahtumaturvaaminen kehittyy tulevaisuudessa?

Tutkimuksessani mukana olevia valtioneuvoston kokouksia ja tapahtumia ei ole tarkkaan rajattu niiden luonteen tai koon perusteella, vaan kaikentyyppiset kokoukset ja tapahtumat ovat mukana. Pääpaino on kuitenkin korkean tason virkamies- ja ministerikokouksissa, mikä luo oman haasteensa julkisen työn kirjoittamiselle, sillä niiden järjestelyihin liittyvät yksityiskohdat ovat osittain turvaluokiteltua tietoa. Rajaan työstäni pois muutamia tapahtumajärjestämisen yhteydessä yleisesti esiin nostettavia asioita, kuten viranomaisluvut ja pelastussuunnitelmat, sillä niitä käsitellään monessa muussa tapahtumajärjestämisestä kertovassa opinnäytetyössä. Omassa työssäni pyrin nostamaan esiin vähemmän tutkittuja osa-alueita sekä asioita, jotka erottavat yleisötapahtumat ja liike-elämän konferenssit valtioneuvostotason tapahtumista. Opinnäytetyöni on toteutettu laadullisena tutkimuksena ja aineisto on kerätty haastatteleamalla kahden eri ministeriön virkamiehiä, joiden pääasiallisiin työtehtäviin kuuluu kokous- ja tapahtumaturvaamisen suunnittelu ja toteutus.

Kokous- ja tapahtumaturvallisuus valtioneuvostotasolla on aiheena vähän tutkittu. En ole löytänyt muita opinnäytetöitä, joita olisi kirjoitettu täsmälleen tästä aiheesta. Winberg (2015) tarkasteli opinnäytetyössään silloista turvallisuustilannetta Helsingissä korkean turvallisuustason tapahtumissa, mutta hän rajasi tutkimuksestaan pois valtion järjestämät tapahtumat. On kuitenkin mahdollista, että tutkimuksia kokous- ja tapahtumaturvallisuudesta valtioneuvostotasolla on tehty, mutta ne sisältävät turvaluokiteltua tietoa, eivätkä ole siksi julkisesti luettavissa. Tapahtumaturvallisuuteen liittyvät opinnäytetyöt ovat usein turvallisuusalan opiskelijoiden tekemiä, joten niissä keskitytään turvallisuusseikkoihin vielä yksityiskohtaisemmin ja käytännönläheisemmin kuin omassa työssäni. Toisaalta taas muut kuin turvallisuusalan opiskelijoiden kirjoittamat tapahtumajärjestämisen opinnäytetyöt kuvailevat monesti joko yhtä tapahtumaa ja sen suunnittelu- ja toteuttamisprosessia tai keskittyvät isoihin massatapahtumiin, kuten konsertteihin, urheilutapahtumiin tai ilmaistapahtumiin. Omassa työssäni keskiössä ovat valtioneuvoston kokoukset ja tapahtumat, joissa osanottajajoukko on massatapahtumia pienempi sekä aina kutsuttu tai muulla tavalla rajoitettu.

Opinnäytetyöni noudattaa perinteisen raportin rakennetta. Johdannon jälkeisessä tietoperustassa määrittelen ensimmäiseksi valtioneuvoston ja sen tehtävät. Tämän jälkeen määrittelen kokouksen, tapahtuman ja esittelen kuusi kysymystä, jotka auttavat tapahtumajärjestäjää järjestämisprosessissa. Viimeisessä tietoperustan luvussa nostan esiin riskin, turvallisuuden ja maineen käsitteet. Luvussa viisi kerron tutkimusmenetelmästä, aineiston keräämisestä ja aineiston analyysistä. Luvussa kuusi esittelen tutkimuksen tulokset. Viimeisessä seitsemännessä luvussa kokoan tulokset yhteen sekä nostan esiin tutkimuksen tekoon vaikuttaneita rajoitteita. Annan lisäksi mahdollisen aiheen jatkotutkimukselle sekä pohdin omaa oppimistani opinnäytetyöprosessin aikana.

2 Valtioneuvosto

Tässä luvussa kuvailen lyhyesti valtioneuvoston muodostumisen Suomessa ja kerron nykyisen valtioneuvoston tehtävistä. Lisäksi esittelen ministerin tehtävät ja nostan esiin heidän kohtaamansa vihapuheen ja turvallisuusriskit.

2.1 Valtioneuvosto ennen ja nyt

Suomi sai oman keskushallinnon vuonna 1809, kun maamme liitettiin suuriruhtinaskuntana osaksi Venäjää. Vuonna 1809 perustettiin myös valtioneuvoston edeltäjä, jota vuodesta 1816 alkaen kutsuttiin nimellä keisarillinen Suomen senaatti. Senaatin tehtävänä oli hoitaa Suomen yleistä hallintoa, ja se koostui talous- ja oikeusosastosta. Talousosasto puolestaan jakautui toimituskuntiin, joiden määrä vaihteli viidestä yhdeksään. Vuonna 1918 senaatin nimi muutettiin valtioneuvostoksi ja toimituskunnat ministeriöiksi. Tällöin toimintansa aloitti 11 ministeriötä: ulkoasiainministeriö, oikeusministeriö, sisäasiainministeriö, sotaministeriö, valtiovarainministeriö, kirkollis- ja opetusministeriö, maatalousministeriö, kululaitosten ja yleisten töiden ministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö, sosiaaliministeriö, elintarveministeriö ja valtioneuvoston kanslia. (Valtioneuvosto 2019a.)

Nykyään valtioneuvostosta puhuttaessa voidaan tarkoittaa eri asioita. Valtioneuvostolla voidaan viitata pääministerin ja muiden ministereiden muodostamaan yleistä hallintovaltaa käyttävään toimielimeen eli Suomen hallitukseen. Toisaalta se voi tarkoittaa hallitus- ja hallintoasioiden päätöksentekoa eli, joka muodostuu valtioneuvoston yleisistunnosta sekä ministeriöistä. Valtioneuvoston toiminnan johtaminen sekä valtioneuvostolle kuuluvien asioiden valmistelun ja käsittelyn yhteensovittaminen kuuluvat pääministerin tehtäviin. Valtioneuvosto koostuu nykyisin 12 ministeriöstä. Jokainen ministeriö vastaa omaan toimialaansa kuuluvien asioiden valmistelusta ja hallinnon toiminnasta. Ministeriöt ovat valtioneuvoston kanslia, ulkoministeriö, oikeusministeriö, sisäministeriö, puolustusministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja ympäristöministeriö. (Valtioneuvosto 2019b.) Opinnäytetyössäni viitataan valtioneuvoston kokouksilla ja tapahtumilla vähintään ministeriötasolla järjestettäviin kokouksiin ja tapahtumiin, mutta en sulje pois esimerkiksi kansainvälisiä korkeamman tason tapahtumia, joissa esimerkiksi ministerit toimivat Suomen edustajina.

2.2 Ministerin tehtävät ja turvallisuus

Ministeri toimii sekä valtioneuvostossa että siinä ministeriössä, jonka toimialaan kuuluvia tehtäviä hän hoitaa. Valtioneuvostotyöhön sisältyvät työskenteleminen valiokunnissa ja

yleisistunnoissa sekä tasavallan presidentille tapahtuvassa esittelyssä. Myös muut säännölliset kokoukset kuten iltakoulu, hallituksen neuvottelut sekä yksittäisiä asiakokonaisuuksia valmistelevat ministerityöryhmät kuuluvat ministerin työhön. Ministeriöissä puolestaan valmistellaan kaikki valtioneuvoston päätettäväksi menevät asiat. Lisäksi ministeriöiden tehtäviin kuuluu ratkaista suuri osa valtioneuvoston hallintoasioista. (Valtioneuvosto 2019b.)

Koska ministerit ajavat edustamansa puolueen politiikkaa ja toimivat asemansa puolesta sekä hallinnoimansa ministeriön että hallituksen politiikan kasvoina, ovat he alttiina arvostelulle ja yleisön vastakkaisille mielipiteille. Tuoreen tutkimuksen mukaan lähes puolet kansanedustajista tai heidän avustajistaan on kohdannut vihapuhetta luottamus- tai virkatehtäviensä vuoksi. Päättäjistä myös kaksi kolmasosaa arvioi vihapuheen lisääntyneen viime vuosien aikana. (Yle 2019b.)

Suomessa turvamies on ollut suojaamassa perinteisesti vain presidenttiä ja pääministeriä. Muilla ministereillä on ollut turvamies vain erityisissä uhkatilanteissa tai ulkomailla korkean riskin maissa. Poliisin lausunnon mukaan valtioneuvoston jäsenten ja muiden korkeiden virkamiesten saamat uhkaukset ja heihin kohdistuvat väkivallan yritykset ovat kuitenkin vihapuheen ohella lisääntyneet, mikä on johtanut henkilösuojauksen lisäämiseen. Vielä vuonna 2010 Suojelupoliisissa ministereiden henkivartijoina toimi alle 10 henkilöä, mutta vuonna 2019 ylimmän valtiojohdon henkilösuojauksessa työskenteli yli 100 turvamiestä. Heidän tehtäviinsä kuuluvat tasavallan presidentin turvaaminen, ministereiden henkivartiointi ja valtiovieraiden suojelutehtävät. (Yle 2019c, Yle 2019d.)

3 Kokoukset ja tapahtumat

Tässä luvussa esittelen kokouksen ja tapahtuman määritelmät. Näiden määritelmien lisäksi käyn läpi kokouksien ja tapahtumien järjestämisprosessiin liittyviä osa-alueita vertaillen niitä valtioneuvoston kokous- ja tapahtumajärjestelyihin.

3.1 Määritelmät

Kokousten tarkoitus on aikojen saatossa muuttunut. Kokouksista voidaan käyttää nykypäivänä myös useita nimiä, kuten tapaaminen, palaveri, työpaja ja neuvottelu. Nykyaikainen kokous voidaan määritellä vuorovaikutustilanteeksi, joka on määrämuotoinen ja sääntöihin sidottu. Modernien kokousten edeltäjät olivat puolestaan uskonnollisia ja poliittisia kokoontumisia. Vaikka kokousten tarkoitus on muuttunut, on ihmisten luontaisen tarpeen mukaista tavata toisiaan kasvotusten, ideoida ja ratkoa ongelmia yhdessä. (Koski & Korteso 2012, 18–19.) Koski & Korteso mainitsevat kokouksen määritelmässään ihmisten tarpeen tapaamiselle kasvotusten. Viimeaikaisen teknologisen kehityksen myötä tällaisten perinteisen kokousten rinnalle ovat kuitenkin nousseet virtuaaliset kokoukset, joissa osallistujat voivat fyysisesti olla missä päin maailmaa tahansa.

Tapahtuman käsitteen voidaan ajatella olevan laajempi kuin kokouksen. Bladen, Kennell, Abson & Wilde (2012, 3) huomauttavat, että tapahtumalle on monta erilaista määritelmää, mutta hyvin yksityiskohtaisia määritelmiä on hankala soveltaa todellisuuteen. Heidän mukaansa tapahtuma on tilapäinen kokoontuminen, jolla on jokin tarkoitus. Lisäksi he luettelevat tiettyjä ominaispiirteitä, joita tapahtumalla yleensä on. Heidän mukaansa tapahtumat ovat luonteeltaan tilapäisiä, ne kokoavat ihmisiä yhteen, niissä on tiettyjä rituaaleja ja ne ovat tietyllä tavalla ainutkertaisia. (Bladen ym. 2012, 3.) Kuten Kosken & Korteson (2012, 18–19) määritelmässä kokouksesta, on myös Bladenin ym. (2012, 7) määritelmässä tapahtumasta maininta ihmisten sosiaalisesta luonteesta. Ihmisten tarve sosiaaliseen kanssakäymiseen muidenkin kuin perheenjäsenten kanssa onkin heidän mukaansa yksi syy erilaisille tapahtumille.

Bladenin ym. (2012, 3) määritelmän mukaan tapahtumat kokoavat ihmisiä yhteen, mutta niihin osallistuvien lukumäärä voi vaihdella suuresti. Tapahtuman luonne puolestaan vaikuttaa siihen, kuinka helposti tapahtumaan osallistujia on määriteltävissä. Esimerkiksi konserttivieras tarvitsee osallistuakseen lipun, vaikka ei välttämättä ole itse maksanut siitä. (Bladen ym. 2012, 5.) Bladenin ym. määritelmässä tapahtumat ovat luonteeltaan tilapäisiä, mutta niillä on yleensä määrätty alku ja loppu. Poikkeuksena he mainitsevat spontaani-

nit tapahtumat, joita ei edellä samanlainen yksityiskohtainen suunnittelu kuin ennalta tiedossa olevissa tapahtumissa. Tapahtumien tilapäisyyteen kuuluu lisäksi se, että niitä järjestetään eri ajankohtina, eri paikoissa ja eri syistä. Tästä syystä myös vuosittain järjestettävä tapahtuma voi olla hyvinkin erilainen vuoden mukaan, mikä puolestaan tekee jokaisesta tapahtumasta ainutlaatuisen. (Bladen ym. 2012, 4, 8.)

Dowsonin & Bassetin (2015, 2) määritelmä tapahtumasta on hyvin samankaltainen kuin edellä mainittu Bladenin ym. (2012, 3–8) määritelmä. Dowsonin & Bassetin (2015, 2) mukaan tapahtumassa on kolme elementtiä. Tapahtuma on 1) suunniteltu kokoontuminen, jolla on tarkoitus, 2) mieleenpainuva tai erityinen ja 3) väliaikainen. Vaikka tapahtuma on heidän mukaansa suunniteltu kokoontuminen, niin kokoontumisen syyt kuitenkin vaihtelevat. Joskus kokoontumisen tarkoitus on viihteellinen ja joskus tarkoitus on kouluttaa tai siivistää. Tärkeintä on kuitenkin huomata, että kokoontuminen on suunniteltu ja että sillä on jokin tarkoitus. Myös tapahtuman kesto vaihtelee, usein tunteista jopa useisiin viikkoihin. Mutta tapahtumalla on kuitenkin ennalta määritelty alku ja loppu. (Dowson & Basset 2015, 2.)

3.2 Kokousten ja tapahtumien järjestäminen

Vallo & Häyrinen (2016, 121–127) nostavat esiin kuusi kysymystä, jotka toimivat tapahtumajärjestäjän apuna suunnitteluvaiheessa. Strategisia kysymyksiä ovat miksi?, kenelle? ja mitä?. Tapahtuman järjestäjän on mietittävä huolellisesti, miksi tapahtuma halutaan järjestää ja mitä sillä halutaan viestiä. Lisäksi on mietittävä kohderyhmä eli se, kenelle tapahtuma järjestetään. On suunniteltava myös, minkä tyyppistä tapahtumaa ollaan järjestämässä sekä päätettävä tapahtuman ajankohta ja paikka. Operatiivisia kysymyksiä puolestaan ovat miten?, millainen? ja kuka?. On päätettävä, miten tapahtuma toteutetaan, jotta saavutetaan asetettu tavoite ja onnistutaan välittämään haluttu viesti. Lisäksi on suunniteltava sisältö niin, että se tukee tapahtuman haluttua tavoitetta ja kiinnostaa tavoiteltua kohderyhmää. Lopuksi on päätettävä henkilöt, jotka ovat vastuussa tapahtuman organisoinnista. Strategiset ja operatiiviset kysymykset muodostavat kuusi osa-aluetta, joiden tulee olla tasapainossa, jotta tapahtuma onnistuisi.

Jokaisella tapahtumalla on oltava tavoite, mutta tavoitteet voivat vaihdella tapahtuman luonteen mukaan. Tavoitteena voi olla esimerkiksi osallistujamäärän kasvattaminen, oikean kohderyhmän houkutteleminen mukaan, uuden oppiminen, asenteiden muuttaminen, uusiin ihmisiin tutustuminen, myynnin kasvattaminen tai ilmapiirin parantaminen. Tuloksia tulisi myös mitata, jotta tiedetään, onko asetettu tavoite saavutettu. (Vallo & Häyrinen 2016, 59–60.) Valtioneuvostossa korkean tason kokouksissa tavoite on hyvin usein

sisällöllinen. Tavataan, koska halutaan keskustella käsiteltävänä olevista asioista ja saada niitä ratkaistua. Toisaalta ministeriötasolla tapahtumia voidaan järjestää myös muun muassa henkilöstön koulutus- tai virkistystarkoituksessa. Myös kokousten ja tapahtumien kohderyhmien voi ajatella eroavan valtioneuvostossa ja erityisesti kansainvälisellä tasolla yrityksissä. Kohderyhmä on tietysti riippuvainen kokouksen tai tapahtuman luonteesta, mutta siihen kuuluu usein kansallisella tasolla valtioneuvostossa joko muiden ministeriöiden virkamiehiä ja ministereitä tai kansainvälisellä tasolla muiden maiden kollegoja. Tietyt tapahtumat ja kokoukset myös tapahtuvat säännöllisin väliajoin riippumatta siitä, kuka milloinkin on missäkin asemassa. Toisin sanoen tietyssä asemassa olevat ihmiset keskustelvat riippumatta siitä, kuka kyseisessä asemassa kulloinkin on. Tapahtumien ja kokousten ajankohta ja paikka ovat luonnollisesti niiden luonteesta riippuvaisia, mutta tässäkin on löydettävissä eroja yritysmaailman ja valtioneuvoston välillä. Valtioneuvoston tapahtumissa käytetään varmasti enemmän omia tiloja kuin esimerkiksi yritystapahtumissa. Tämä varmasti sen vuoksi, että esimerkiksi ministeriöiden tiloihin on rajattu kulkuoikeus, mikä lisää puolestaan turvallisuutta.

Tapahtumanjärjestämisprosessi on kolmivaiheinen, ja siihen kuuluvat suunnittelu-, toteutus- ja jälkimarkkinointivaihe. Vanha sanonta ”Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty” pitää myös tapahtumajärjestämisessä paikkansa, ja suunnitteluvaihe viekin koko prosessista noin 75 %. Onnistuneen tapahtuman aikaansaamiseksi on suunnittelu aloitettava mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja suunnittelussa on oltava mukana kaikkien niiden, joiden panosta tarvitaan tapahtuman toteuttamisessa. Tapahtuman toteutukselle jää puolestaan noin 10 % ja jälkimarkkinoinnille noin 15 % ajasta. (Vallo & Häyrinen, 189–191.)

Tapahtuman sisältöä suunnitellessa on otettava huomioon tapahtuman tavoite, kohderyhmä ja teema. Sisällön suunnitteluun vaikuttaa luonnollisesti myös se, onko tapahtuma luonteeltaan asia- vai viihdetapahtuma. (Vallo & Häyrinen 2016, 233.) Kuten yllä on mainittu, ovat valtioneuvoston korkean tason kokousten tavoitteet hyvin usein sisällöllisiä, mikä puolestaan vaikuttaa suunnitteluprosessiin niin, että asiasisältö on suunnittelun kärjessä. Korkean tason kokouksissa myös protokollalla on suuri rooli, mikä puolestaan vaikuttaa omalta osaltaan suunnitteluun. Kokousten ja tapahtumien sisällöt vaikuttavat myös niiden järjestäjän valintaan: tietyt kokoukset saattavat olla kiertävässä järjestyksessä eri organisaatioiden vastuulla. Tai puolestaan kukin ministeriö on vastuussa oman alueensa kokousten järjestämisestä. Kokousten ja tapahtumien luonteesta ja koosta riippuen järjestäminen saattaa vaatia useamman osaston yhteistyötä ministeriön sisällä.

4 Riski, turvallisuus ja maine

Tässä luvussa esittelen riskin, turvallisuuden ja maineen käsitteet. Lisäksi keskustelen lyhyesti riskien arvioinnista ja nostan esiin turvallisuuskenttään kuuluvat osa-alueet.

4.1 Riski

Kun puhutaan turvallisuudesta, puhutaan samalla myös riskeistä, eli asioista, jotka voivat horjuttaa turvallisuutta. Leppänen (2006, 29–30) määrittelee riskin sellaiseksi asiaksi, jonka olemassaolo on tiedossa ja johon liittyy vahingon mahdollisuus. Riskin tarkat yksityiskohdat eivät kuitenkaan ole tiedossa (ja riski näin ollen estettävissä), minkä vuoksi riski aiheuttaa toteutuessaan vahinkoa. Toisaalta riski voi uhata vain sellaisia asioita, joita arvostetaan. Jos vahingoittunut asia on sellainen, jota kukaan ei arvosta, ei sen vahingoittumisella ole merkitystä. (Leppänen 2006, 29–30.) Lampisen (2011, 66) määritelmän mukaan riski puolestaan tarkoittaa ”haitallisen tapahtuman todennäköisyyttä ja vakavuutta”.

Koska kokoukset ja tapahtumat keräävät ihmisiä yhteen, on niistä puhuttaessa tärkeää kiinnittää huomio myös siihen, miten riskitietoisuus muuttuu, kun kyseessä on isompi joukko ihmisiä. Golding & Krimsky (1992) selventävät, että koko yhteisöön vaikuttaa sen suhtautuminen riskiin, sillä joukkoon kohdistuva riski käsitellään eri tavoin kuin yksittäiseen ihmiseen kohdistuva. Riskinsietokyky myös pienenee sitä mukaa, kun joukon koko kasvaa. (Leppänen 2006, 32.) Myös suuri osallistujajoukko itsessään on asia, joka tulee ottaa kokous- ja tapahtumaturvallisuuden suunnittelussa huomioon. On esimerkiksi selvítettävä, kuinka monta osallistujaa tapahtumapaikalla on mahdollista olla turvallisesti, ja miten osallistujajoukolle taataan turvallinen sisään- ja ulospääsy. (Dowson & Bassett 2015, 126.)

Leppäsen määritelmän mukaan riskin tarkat yksityiskohdat eivät siis ole tiedossa ja näin ollen riski aiheuttaa vahinkoa toteutuessaan. Leppäsen (2006, 119) mukaan tunnistettuja riskejä voidaan hallita, mutta hän myös huomauttaa, että kaikki riskit eivät ole tunnistettavissa tai hallittavissa. Tämän vuoksi riskienhallinnassa on olemassa niin sanottu +1 -sääntö, jonka mukaan on otettava huomioon myös ne asiat, joita ei tiedetä. Riskienhallinnassa on toisin sanoen kyse epävarmuuksien ja todennäköisyyksien hallinnasta: uhkien toteutumisen todennäköisyyksiä pienennetään ja niiden seurauksia minimoidaan. Riskienhallinnassa tärkeää on suurimpien riskien tiedostaminen ja niiden hallitseminen. Riskejä on aina olemassa, joten organisaation henkilöstön on oltava valppaana niiden huomaamiseksi ja ehkäisemiseksi. (Leppänen 2006, 119–120.) Kuten Bladen ym. (2012, 202) huomauttavat, riskienhallinta ei kuitenkaan aina rajaudu vain turvallisuuteen liittyviin

tekijöihin, vaan tapahtumassa riskejä liittyy muun muassa rahoitukseen, markkinointiin ja ympäristövaikutuksiin.

Tapahtumien järjestämiseen liittyy aina riskejä, mutta riskien arvioinnin avulla järjestäjän on mahdollista tunnistaa mahdolliset riskit, päättää keinoista, joilla niitä voidaan pienentää ja tehdä toimenpiteet, joilla niiden aiheuttamia seurauksia voidaan minimoida (Dowson & Bassett 2015, 129). Leppäsen (2006, 124–125) mukaan riskien arviointi tapahtuu arvioimalla riskin tapahtumisen todennäköisyys sekä sen aiheuttamien seurausten vakavuus. Riskien todennäköisyyksien arvioimiselle on olemassa erilaisia asteikkoja, joista yksinkertaisin on kolmiportainen: 1) epätodennäköinen, 2) mahdollinen, 3) todennäköinen. Riskin toteutumisen aiheuttamien seurausten luokittelussa on käytettävä samoja kriteereitä kuin todennäköisyydessä. Kolmiportaisella asteikolla seurausten luokittelu voi olla esimerkiksi seuraavanlainen: 1) vähäiset, 2) haitalliset, 3) vakavat. (Leppänen 2006, 124–125.)

Dowsonin & Bassettin (2015, 129–132) näkemys riskien arvioinnista on hieman laajempi kuin Leppäsen. Heidän mukaansa riskien arvioinnissa on kolme vaihetta. Ensimmäiseksi tulee etsiä kaikki se, mikä voi tavalla tai toisella aiheuttaa ongelmia tapahtumassa. Tämä on hyvä aloittaa esimerkiksi kiertämällä tapahtumapaikka. Toinen vaihe on selvittää, ketkä voivat vahingoittua ja miten. On tärkeää muistaa, että osallistujien lisäksi myös esimerkiksi työntekijät saattavat olla vaarassa. Kolmanneksi tulee arvioida riskit ja päättää, mitä tulee tehdä ensimmäiseksi riskien minimoimiseksi. Dowsonin & Bassettin (2015, 129–132) riskien arvioinnin vaiheistusta voisi kritisoida siitä, että ensimmäisessä kohdassa mainitaan pelkästään tapahtumapaikalla olevia riskitekijöitä. Kuitenkin riskit voivat uhata myös asioita, jotka eivät ole tapahtumapaikalla fyysisesti näkyvissä, kuten esimerkiksi budjetti. Toisessa vaiheessa kehoitetaan selvittämään ne henkilöt, jotka voivat vahingoittua. Vaikka tärkeintä onkin varautua henkilöihin kohdistuvia riskejä kohtaan, on muistettava, että myös esimerkiksi omaisuusvahingot ovat mahdollisia.

4.2 Turvallisuus

Turvallisuus ei ole käsitteenä yksiselitteinen. Leppäsen (2006, 52) mukaan turvallisuus voidaan määritellä yksilön kokemana tunteena, menetelmänä, jolla kyseinen turvallisuuden tunne luodaan tai ominaisuutena. Leppänen (2006, 52) huomauttaa myös, että samaa käsitettä käytetään monessa eri yhteydessä, kuten esimerkiksi yksilön hyvinvointia kuvattaessa, vapauden vertauskuvana ja valtioiden välisistä suhteista puhuttaessa, mikä luo omat ongelmansa. Turvallisuus voidaan määritellä myös riskien ja vahingoittumattomuuden välissä olevaksi tunnetilaksi. Tähän tunnetilaan vaikuttavat tiedossa olevat riskit ja vahingoittumisen todennäköisyys. Eli mitä kauempana riskit ja vahingoittumattomuus

ovat toisistaan, sitä turvallisemmaksi yksilö tuntee olonsa. Kokonaisuuksien hallitsemiseksi, esimerkiksi tapahtumissa ja kokouksissa, onkin oleellista, että riskienhallinta ja turvallisuustoimenpiteet on mitoitettu oikein suhteessa riskeihin ja suojattaviin kohteisiin. (Leppänen 2006, 54.)

Yritysturvallisuus tarkoittaa nimensä mukaisesti yrityksen toimintojen turvallisuutta. Yritysturvallisuustoimenpiteet mahdollistavat yritykselle tärkeiden arvojen, kuten henkilöiden, tiedon, maineen, omaisuuden tai ympäristön suojaamisen. (Elinkeinoelämän keskusliitto.) Elinkeinoelämän keskusliiton yritysturvallisuusmalli jakaa yrityksen turvallisuuskentän seuraaviin osa-alueisiin: henkilöstöturvallisuus, ympäristöturvallisuus, työturvallisuus, tuotannon ja toiminnan turvallisuus, toimitila- ja kiinteistöturvallisuus, väärinkäytösten ja poikkeamien hallinta, varautuminen ja kriisinhallinta, tietoturvallisuus ja pelastusturvallisuus. Kaikki osa-alueet eivät ole yhtä tärkeitä jokaiselle yritykselle, vaan yrityksen toimiala vaikuttaa eri osa-alueiden merkittävyyteen. Lisäksi osa-alueet voivat olla risteäviä toistensa kanssa. (Elinkeinoelämän keskusliitto.) Uusi laajempi näkemys turvallisuusjohtamisesta ei puolestaan mainitse nimeltä turvallisuuden osa-alueita. Sen sijaan siihen sisältyvät kaikki toiminnot ja osa-alueet, joiden avulla saavutetaan organisaation tavoitteet ja varmistetaan, että suojattavat kohteet eivät vahingoitu. (Leppänen 2006, 57.) Käytän Elinkeinoelämän keskusliiton jaottelua opinnäytetyössäni, koska se noudattaa perinteisen turvallisuusjohtamisen osa-aluejakoa, ja on sovellettavissa hyvin myös valtionhallintoon. Lisäksi tämä jaottelu tuli esiin kirjallisuudessa ja myös haastatteluissa.

Leppäsen (2006, 59) mukaan organisaatioturvallisuus ”koostuu kaikista niistä toimenpiteistä, joiden avulla organisaation turvallisuusriskejä hallitaan”. Se on siis hyvin samansäiltöinen kuin yllä mainittu uusi laajempi näkemyksen turvallisuusjohtamisesta. Leppänen (2006, 59) jatkaa organisaatioturvallisuuden olevan yksi osa yrityksen riskienhallintaa, mutta lisäksi sen pitäisi olla myös osa organisaation päivittäisiä rutiineja. Organisaatioturvallisuus sisältää suojattavien kohteiden määrittelyn, riskien arvioinnin, riskien hallinta- ja turvallisuustoimenpiteiden suunnittelun ja toteutuksen ja lisäksi jatkuvan arvioinnin ja parantamisen. (Leppänen 2006, 59.) Koska organisaatiot ovat keskenään erilaisia, on jokaisen organisaation määriteltävä itse itselleen ne asiat, jotka ovat sen toiminnalle tärkeitä. Nämä tärkeät asiat muodostavat puolestaan ne kohteet, joita organisaatio turvallisuus- ja riskienhallintatoimenpiteillään pyrkii suojaamaan. Suojattavia kohteita ovat ihmiset, omaisuus, tieto, toiminta, maine ja ympäristö. Suojattavista kohteista tärkein on ihminen, mutta kaikkiin organisaatioon kuuluvat yksilöihin ei kuitenkaan kohdistu samoja riskejä. (Leppänen 2006, 61, 64.)

4.3 Maine

Koska maine on jotakin aineetonta ja osittain myös abstraktia, on sille vaikeaa antaa tarkkaa määritelmää tai arvoa. Maine koostuu monesta asiasta, kuten brändistä ja mielikuvasta, ja se vaikuttaa erityisesti organisaation arvostukseen sen ulkopuolella. Maine on hankala sen vuoksi, että sen voi menettää helposti lyhyessäkin ajassa, mutta hyvän maineen saavuttaminen vie pitkään. (Leppänen 2006, 74.) Pitkäsen (2001, 17–18) mukaan maineeseen kuuluu kaksi asiaa. Yhtäältä maine koostuu tunnettuudesta eli siitä, että ihmiset tuntevat henkilön tai yrityksen sen nimen ja maineen perusteella. Toisaalta maineeseen liittyy arvostelman antaminen. Se voi olla kielteinen tai myönteinen, toisin sanoen henkilöllä tai yrityksellä on joko huono tai hyvä maine.

Maineen muodostumiseen vaikuttavat monet tekijät: omakohtaiset kokemukset, kuulopuheet, keskustelut muiden kanssa ja lisäksi mediaviestintä. Uutisjournalismi on luonteeltaan sellaista, että tavanomaisista poikkeavista asioista raportoidaan, mutta pitkäkestoisesta tasaisen hyvistä työstä ei. Vastuuton käytös ja huono työ nostetaan näin ollen helposti otsikoihin, millä on puolestaan nopea vaikutus huonon maineen syntymiseen. (Pitkänen 2001, 18.) Tämä on osittain totta myös kokous- ja tapahtumaturvallisuuden kohdalla. Merkittävien valtiovierailujen aiheuttamista turvajärjestelyistä ja vaikutuksista liikenteeseen uutisoidaan usein, mutta uutisoinnin tarkoitus on tiedottaa. Jos turvajärjestelyt jostain syystä pettäisivät ja vahinkoa syntyisi, nostettaisiin se varmasti negatiivisesti esiin.

Maineen luomisessa haastavaa on myös se, että jokainen ihminen luo sen itselleen havainnoilla, tulkinnoilla ja arvioinneilla. Mainetta ei voi rakentaa ihmisten mieliin valmiiksi, vaan ihmiset tulkitsevat saamiaan viestejä omalla tavallaan. Nämä tulkinnat eivät aina ole samoja, joihin maineen rakentaja on pyrkinyt. Yrityksellä tai organisaatiolla on kuitenkin mahdollisuus pyrkiä profiloitumaan positiivisessa mielessä esittämällä omia vahvuuksiaan pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti. (Pitkänen 2001, 19.) Sidosryhmille yrityksen tai organisaation maine muodostuu paitsi omista kokemuksista, myös median kautta ja kuulopuheiden perusteella. Myös sidosryhmille muodostuva mielikuva organisaation maineesta saattaa olla erilainen kuin se, jota organisaatio itse haluaisi viestiä. Muodostunut mielikuva ei myöskään aina vastaa todellisuutta. (Pitkänen 2001, 22.)

Mainetta on paitsi vaikea määritellä ja hallita, mutta myös turvata. Kun arvioidaan riskejä, on maineelle hyvin vaikeaa antaa oikea arvo. Lisäksi on todella hankala määrittää, kuinka suuret vahingot maineen menettäminen on aiheuttanut. (Leppänen 2006, 74.) Koska maine on niin moniulotteinen ja hankalasti määriteltävissä, on myös sille aiheutuvien vahinkojen suuruutta hankala ennustaa etukäteen. Leppänen (2006, 74–75) selventää, että

joskus organisaation toiminta kokee vain vähäistä vahinkoa tapahtumista, jotka vaikuttivat voimakkaasti maineeseen. Joskus taas pieniltä tuntuvat asiat saattavat viedä organisaation suuriin vaikeuksiin.

5 Tutkimuksen toteutus

Tutkimukseni on toteutettu laadullisella menetelmällä, ja tässä luvussa esittelen käyttämäni menetelmän. Kerron lisäksi, miten tutkimukseni aineisto on kerätty ja analysoitu. Tutkimuskysymykseni ovat:

- Mistä osa-alueista turvallisuus koostuu?
- Mitkä ovat kokous- ja tapahtumaturvaamisen suurimmat haasteet?
- Miten kokous- ja tapahtumaturvaaminen kehittyy tulevaisuudessa?

5.1 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmien jako on perinteisesti tapahtunut määrällisten (kvantitatiivisten) ja laadullisten (kvalitatiivisten) menetelmien välillä (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2014, 104). Tavallisia laadullisia menetelmiä ovat esimerkiksi erityyppiset haastattelut, havainnointi ja kysely (Tuomi & Sarajärvi 2018, 83). Laadullista tutkimusta tehdään sellaisista aiheista, joita tunnetaan entuudestaan vain vähän, mutta joita halutaan ymmärtää paremmin. Laadullisilla menetelmillä pyritään siis hankkimaan rajatusta kohteesta paljon tietoa, jonka avulla ilmiö tai kohde ymmärretään paremmin. (Ojasalo ym. 2014, 105.) Toisin sanoen, laadullinen tutkimus ei pyri tilastollisiin yleistyksiin, kun taas tilastolliset yleistykset ovat tyypillisesti määrällisen tutkimuksen tavoitteena (Ojasalo ym. 2014, 104–105; Tuomi & Sarajärvi 2018, 98).

Verrattuna määrälliseen tutkimukseen on laadullisessa tutkimuksessa merkittävästi vähemmän tutkittavia, mutta kuitenkin yleensä runsaasti analysoitavaa aineistoa, kuten auki kirjoitettuja haastatteluja. Laadullisessa tutkimuksessa tutkittavasta joukosta ei puhuta otoksena vaan harkinnanvaraisena näytteenä. Tämä tarkoittaa sitä, että tutkimuksen kohteen valinta tapahtuu tarkkaan harkiten. Laadullisessa tutkimuksessa tutkija onkin usein tutkittavien lähellä ja saattaa myös osallistua heidän toimintaansa ja tekee sitten tutkittavasta asiasta tulkintansa ja perustelee ne. (Ojasalo ym. 2014, 105.) Myös Tuomi & Sarajärvi (2018, 98) korostavat, että laadullisessa tutkimuksessa tiedonantajien valinta pitää tehdä harkitusti ja tarkkaan, jotta tiedonantajiksi valikoituu sellaisia henkilöitä, joilla on mahdollisimman paljon kokemusta ja tietoa tutkittavasta asiasta. Tällä tavalla on helpompaa päästä laadullisen tutkimuksen tavoitteeseen eli jonkin ilmiön kuvaamiseen, tietyn toiminnan ymmärtämiseen tai teoreettisen tulkinnan antamiseen. Myös Vilkkä (2005, 109) nostaa esiin aineiston sisällön enemmän kuin sen määrän. Hänen mukaansa laadullisessa tutkimuksessa aineiston keräämisessä tärkeämpää on nimenomaan aineiston sisällöllinen kuin määrällinen laajuus.

Opinnäytetyöni tutkimus on toteutettu laadullisin menetelmin. Valinta laadullisen ja määrällisen tutkimuksen välillä oli selkeä aiheeni vuoksi. Koska työni tavoite on tarkastella kokous- ja tapahtumaturvallisuutta, ei aihetta ole järkevää lähestyä tilastollisten yleistysten kautta. Kuten tapahtuman määrittelystäkin kävi ilmi, on jokainen tapahtuma erilainen, vaikka ne joskus muistuttaisivat paljonkin toisiaan. Tapahtumien ja kokousten kulkua tai mahdollisia turvallisuuspoikkeamia ei myöskään ole mahdollista ennustaa varmuudella etukäteen, joten yleistysten tekeminen ei ole kannattavaa. Laadullisen tutkimusmenetelmän valinta on tämän työn kohdalla perusteltua myös siksi, että aihetta ei ole aiemmin tutkittu, joten aihetta kuvaileva lähestymistapa on mahdollisuus tuottaa uutta tietoa.

5.2 Aineiston keruu

Haastattelu on yksi laadullisen tutkimuksen yleisimmistä aineistonkeruumenetelmistä. Haastattelua voidaan käyttää joko yksinään tai yhdessä muiden aineistonkeruumenetelmien, kuten kyselyn tai havainnoinnin, kanssa riippuen tutkittavasta asiasta ja tutkimukseen käytettävissä olevista resursseista. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 83.) Haastatteluiden avulla on mahdollista selventää ja syventää asioita tai saada uusia näkökulmia tutkittavasta asiasta. Haastatteluita on myös mahdollista toteuttaa eri tavoin. Eri haastattelumenetelmät eroavatkin toisistaan siinä, miten kysymykset on muotoiltu ja kuinka jäsennelty itse haastattelutilanne on. (Ojasalo ym. 2014, 106–107.) Ojasalo ym. (2014, 106–107) listavat haastattelutyypeiksi strukturoidun haastattelun, teemahaastattelun, syvähaastattelun ja ryhmähaastattelun.

Ojasalon ym. (2014, 108) määritelmän mukaan strukturoidussa haastattelussa valmiiksi muotoillut kysymykset esitetään ennalta määrättyssä järjestyksessä. Puolistrukturoidussa haastattelussa kysymykset on myös laadittu etukäteen, mutta niiden esittämisenjärjestys ja sanamuodot saattavat vaihdella eri haastattelujen välillä. Näin haastattelija voi olla esittävä tilanteeseen soveltumattomat kysymykset, mutta toisaalta esittää haastattelun aikana esiin tulevat lisäkysymykset. (Ojasalo ym. 2014, 108.) Hirsjärvi & Hurme (2010, 47) käyttävät puolistrukturoidusta haastattelusta termiä teemahaastattelu. Heidän määritelmänsä puolistrukturoidusta haastattelusta ei ole yhtä tiukasti rajattu kuin Ojasalon ym. (2014, 108), mutta siinä on kuitenkin samat kehukset. Hirsjärven & Hurmeen (2010, 48) mukaan puolistrukturoidussa haastattelussa edetään etukäteen valittujen teemojen ja niitä tarkentavien kysymysten mukaan. Tuomi & Sarajärvi (2018, 87–88) lisäävät, että puolistrukturoidulla haastattelulla toteutetut tutkimukset eivät ole keskenään yhdenmukaisia, vaan toisissa on käytetty avoimempaa haastattelutapaa kuin toisissa.

Haastatteluissa on tärkeää muistaa, että niitä ei saa suorittaa ilman haastateltavalta saatua lupaa. Lisäksi haastattelut kannattaa äänittää, sillä silloin haastattelijalle jää mahdollisuus esimerkiksi tarkkailla haastateltavaa. Äänitettyyn haastatteluun on myös mahdollista palata jälkeenpäin, mikä auttaa vastausten muistamista, tulkitsemista ja raportoimista tarkkaan. (Ojasalo ym. 2014, 107.) Haastatteluihin kuluu aikaa paitsi niitä valmisteltaessa ja tehtäessä, mutta myös haastattelujen jälkeen, jolloin ne kirjoitetaan auki eli litteroidaan (Ojasalo ym. 2014, 107; Vilkkä 2005, 115). Litterointi voidaan tehdä eri tarkkuuksilla riippuen siitä, millainen tutkimus on kyseessä. Haastattelu voidaan litteroida yleisellä tasolla yleiskieltä käyttäen, jos vastausten sisältö on tärkein. Tai litterointi on tehtävä sanatar-kasti, jos haastateltavan käyttämät sanat ovat tutkimuksen kannalta merkittäviä. (Ojasalo ym. 2014, 107.) Vilkkä (2005, 116) huomauttaa, että riippumatta siitä, kuinka tarkasti litte-rointi tehdään, on sen vastattava sitä, mitä haastateltavat ovat sanoneet tai sanomisellaan tarkoittaneet. Litteroinnin tekijä ei siis saa muokata tai muuttaa haastateltavien antamia vastauksia.

Tuomi & Sarajärvi (2018, 85–86) huomauttavat, että haastattelukysymykset tai -teemat on hyvä antaa haastateltaville etukäteen, jotta he voivat tutustua niihin ennen haastatteluti-lannetta. Näin haastattelijan on mahdollisuus kerätä tutkittavasta asiasta mahdollisimman paljon tietoa haastattelun aikana. Vilkan (2005, 105) mukaan haastattelussa ei saisi esit-tää kyllä/ei -vastauksen mahdollistavia kysymyksiä. Tällaisia ovat yleensä sellaiset kysy-mykset, joissa on -ko tai -kö -pääte, esimerkiksi ”onko”, ”oletko” tai ”koetko”. Näiden kysy-mysten perässä on kuitenkin mahdollisuus esittää selventävä lisäkysymys, kuten ”mitä” tai ”miksi”.

Keräsin tutkimukseni materiaalin haastatteluilla. Haastateltaviksi valikoitui kolme kokous- ja tapahtumaturvallisuuden kanssa päätoimisesti työskentelevää virkamiestä kahdesta eri ministeriöstä. Alkuperäinen tarkoitukseni oli tehdä noin 5–6 haastattelua, mutta lukumäärä pieneni haastavien aikataulujen vuoksi ja osittain myös siksi, että soveltuvia haastateltavia oli vaikea löytää. Otin yhteyttä mahdollisiin haastateltaviin keväällä 2019, jolloin olin myös itse yhdessä ministeriössä työharjoittelussa. Tein haastatteluista kaksi kevään 2019 ai-kana. Tapasin molemmat haastateltavat henkilökohtaisesti ja nauhoitin haastattelut, jotta niitä olisi helpompi myöhemmin analysoida. Haastattelut olivat kestoaltaan noin 43–58 mi-nuuttia. Myös kolmas haastattelu oli tarkoitus toteuttaa samalla tavalla, mutta aikataulu-syistä emme saaneet sitä onnistumaan, vaan sain lopulta häneltä vastaukset sähköpos-titse alkusyksystä 2019.

Halusin, että haastatteluissa on ennalta määrätty rakenne, jotta ne sujuisivat eteenpäin ja saisin haastattelutilanteista kaiken mahdollisen hyödyn ja tiedon irti. Päätin myös, että jokaiselle haastateltavalle esitetään suurin piirtein samat kysymykset, jotta saatujen vastausten vertaileminen keskenään on helpompaa. Halusin kuitenkin jättää itselleni mahdollisuuden muokata kysymyksiä tai niiden järjestystä haastattelutilanteessa, jos mieleen tulisi lisäkysymyksiä tai joku kysymys pitäisi jättää pois. Niinpä toteutin haastattelut puolistrukturoituna.

Haastattelukysymyksiä muodostaessani luin taustatiedoksi teoriaa muun muassa riskin ja turvallisuuden käsitteistä. Kysymysten tekeminen osoittautui melko hankalaksi tutkimukseni aiheen vuoksi. Kysymykset eivät saaneet olla liian yksityiskohtaisia, jotta vastaukset eivät vaatisi paljastamaan turvaluokiteltua tietoa. Toisaalta vaarana oli jättää ne liian yleisiksi ja ympäröiviksi. Loppujen lopuksi kysymyksiä muodostui 15 kappaletta, joista suurin osa liikkuu riskin ja turvallisuuden käsitteiden ympärillä. Annoin kysymykset haastateltaville muutama päivä ennen haastattelua, jotta heillä olisi mahdollisuus tutustua ja valmistautua niihin ennen haastattelutilannetta. Nauhoittamisen lisäksi tein hieman muistiinpanoja haastatteluiden aikana, mutta suurimmaksi osaksi keskityin vain itse tilanteeseen. Nauhoitetut haastattelut purin tietokoneelle ja litteroin auki. Päätin tehdä litteroinnin muuten sanatarkasti, paitsi jättää osan täytesanoista pois.

5.3 Aineiston analyysi

Aineistoa analysoitaessa tulee käsitelty aineisto ensimmäiseksi lukea useaan otteeseen. Lukemisen jälkeen aineisto luokitellaan ja pyritään yhdistämään käytettyyn teoriaan. Tämän jälkeen tutkimuksen tekijä katsoo uudelleen kokonaisuutta. Hänen saamansa tulokset kytkeytyvät joko käytettyihin teorioihin tai niiden perusteella tulee tarve muotoilla teoriaa uudelleen. (Ojasalo ym. 2014, 110.)

Ojasalon ym. (2014, 110) mukaan litteroitu aineisto puretaan yleensä teemojen mukaisesti ja teemoittelun tarkoituksena onkin tarkastella niitä aineistosta löytyviä asioita, jotka yhdistävät useampaa haastateltavaa. Nämä asiat voivat liittyä ennalta määrättyihin haastatteluteemoihin tai olla sellaisia, jotka ovat nousseet esiin ennalta määrättyjen teemojen ulkopuolelta. Haastatteluaineistosta löytyvien säännönmukaisuuksien tarkastelu on analyysin kannalta tärkeää, jotta analyysi ei jäisi pintapuoliseksi. Näiden säännönmukaisten yhteyksien tarkastelua on mahdollista tehdä useammalla tavalla. Tyypittelyssä asioita ryhmitellään yhteisten ominaisuuksien mukaan. Ääriryhmittelyssä puolestaan etsitään saaduista vastauksista vastakohtia. Lisäksi haastatteluaineistoa on mahdollista analysoida etsimällä

esiin tulleita poikkeamia, sillä pelkkä säännönmukaisuuksien etsiminen ei aina anna todellista kuvaa tutkittavasta ilmiöstä. (Ojasalo ym. 2014, 110–111.)

Laadullisen tutkimuksen perusanalyysimenetelmä on sisällönanalyysi. Sisällönanalyysi onkin jollakin tavalla perustana useimmille laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmille, jos sisällönanalyysiin tässä tapauksessa viitataan kirjoitettujen, kuultujen tai nähtyjen sisältöjen analyysinä ja väljänä teoreettisena kehyksenä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 103.) Tuomen & Sarajärven (2018, 117) mukaan dokumenttien analysoiminen sisällönanalyysin avulla on systemaattista ja objektiivista. Dokumentti puolestaan voi olla lähes mikä tahansa kirjalliseen muotoon tuotettu tuotos, kuten artikkeli, päiväkirja, haastattelu, puhe, keskustelu tai raportti.

Aineistolähtöisen sisällönanalyysin ensimmäisessä vaiheessa alkuperäisdata pelkistetään eli redusoidaan, jolloin aineistoon jätetään vain tutkimukselle olennainen. Tämä voi tapahtua joko datan tiivistämisellä tai osiin pilkkomisella. Toisessa vaiheessa aineisto klusteroidaan eli ryhmitellään. Ryhmittelyssä käydään läpi alkuperäisilmaukset ja etsitään niistä samankaltaisuuksia tai eroavaisuuksia. Klusteroinnin jälkeen aineisto abstrahoidaan eli käsitteellistetään. Käsitteellistämisenä tarkoituksena on erottaa tutkimuksen kannalta olennainen tieto ja tästä valikoidusta tiedosta muodostaa teoreettisia käsitteitä. Toisin sanoen abstrahoinnissa edetään alkuperäisdatan ilmauksista teoreettisiin käsitteisiin. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 123–125.)

Yllä kuvatussa aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä analyysi etenee kerätyistä aineistosta kohti käsitteellisempää teoriaa. Aineistolähtöisen sisällönanalyysin lisäksi on myös teorialähtöistä sekä teoriaohjaavaa sisällönanalyysiä. Teorialähtöisessä sisällönanalyysissä aineisto luokitellaan aiemmin tunnetun käsitejärjestelmän, kuten teorian tai mallin, perusteella. Teoriaohjaava sisällönanalyysi muistuttaa aineistolähtöistä, sillä kumpikin niistä etenee aineiston ehdoilla. Nämä kaksi analyysitapaa eroavat toisistaan abstrahoinnin osalta. Aineistolähtöisessä analyysissä aineisto on perusta teoreettisten käsitteiden luomiselle, kun taas teoriaohjaavassa käsitteet ovat valmiina, ilmiöstä tiedettynä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 127, 133.)

Oman aineistoni analyysi on sekoitus Ojasalon ym. (2014) teemoittelua sekä pelkistettyä versiota Tuomen & Sarajärven (2018) sisällönanalyysistä. Luin litteroidut haastattelut sekä saamani sähköpostivastaukset läpi. Tämän jälkeen ryhmittelin jokaisen haastateltavan vastaukset sitä käsittelevän kysymyksen alle. Osalle vastauksista ei ollut valmiita kysymyksiä, vaan ryhmitys tapahtui vastauksissa esiin nousseen teeman mukaan. Kummasakin henkilökohtaisessa haastattelussa esitin lisäkysymyksiä, joten materiaalia oli myös

valmiin kysymyspatteriston ulkopuolelta. Ryhmittelyn jälkeen tiivistin aineiston jättämällä siihen vain olennaisen tiedon. Kun olennainen tieto oli jäljellä, kävin aineiston läpi muutama kertaan etsien sieltä sekä yhtäläisyyksiä että vastakkaisuuksia tutkimuskysymyksieni kannalta olennaisiin asioihin. Tekemäni analyysi ei jatkunut aineistolähtöisen sisälönanalyysin tavoin enää käsitteellistämiseen, vaan vertailin aineistoani ja sieltä löytyviä käsitteitä ja niiden määritelmiä kirjallisuudesta löytyviin.

6 Tulokset

Tässä luvussa esittelen tutkimukseni tulokset. Olen ryhmitellyt tulokset alalukuihin tapahtumista, riskistä ja turvallisuudesta.

6.1 Tapahtumat

Haastatteluista kävi ilmi, että vastuu valtioneuvoston kokousten ja tapahtumien turvallisuudesta on ensisijaisesti tilaisuuden järjestäjällä eli ministeriöllä itsellään. Myös valtioneuvoston kanslialta on saatavilla jonkin verran apua. Kuitenkin jos kyseessä on kovan turvallisuusluokan kokous, astuvat poliisihallituksen määräykset voimaan. Tämä tarkoittaa sitä, että vastuu turvallisuudesta siirtyy viranomaisille, ja valtioneuvoston organisaatio siirtyy puolestaan avustavaksi organisaatioksi.

Haastatellut korostivat, että turvallisuusjärjestelyistä vastuussa olevien henkilöiden olisi tärkeää saada tieto tulevista kokouksista ja tapahtumista mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Heidän olisi myös päästävä niiden suunnitteluun mukaan mahdollisimman varhain, jotta turvallisuusjärjestelyt voitaisiin toteuttaa mahdollisimman hyvin ja kustannustehokkaasti. Yksi haastatteluista nosti esiin, että jo tehtyjä suunnitelmia on jouduttu muuttamaan sen vuoksi, että turvallisuutta ei aluksi ole kokousjärjestelyissä otettu huomioon: ”(– –) että siellä ministeriössä tai jossain, niin on kokouksen suunnittelu aloitettu, ja se on jopa voinu mennä aika pitkälle ennen ku joku sitte jossain kohti tajuaa, et mites tää turvallisuus sitte”. Samaisen haastatellun mukaan haasteita aiheuttaa usein myös tapahtumien liian tiukka aikataulutus, jossa ei ole osattu ottaa huomioon esimerkiksi turvatarkastuksia.

Kaksi haastatteluista nosti esiin sen, että kokous- ja tapahtumapaikka vaikuttaa omalta osaltaan turvajärjestelyiden toteuttamiseen, sillä ulkopuoliset paikat on varmistettava eri tavalla kuin valtioneuvoston omat tilat: ”Ja toki valtioneuvoston osalta, niin meillä on tietysti hyviä omia tiloja, mitä me paljon käytetään. Niissä on jo valmis infra, se ei oo niinkun ongelma, mutta sitten nää vieraat paikat, niin niissä tietysti ne ennakkokäynnit pitää, turva pitää olla mukana ehdottomasti.” Kokous- ja tapahtumapaikan lisäksi turvajärjestelyihin vaikuttaa luonnollisesti myös se, mihin turvallisuusluokkaan kokous tai tapahtuma luetaan. Yksi haastatteluista mainitsi, että kokous- ja tapahtumajärjestelyiden suhteen valtioneuvostossa on olemassa perustaso, jonka mukaan järjestelyt vähintään tehdään. Turvatoimia kiristetään kuitenkin, jos kokous tai tapahtuma sitä vaatii. Turvallisuusluokituksen kohoamiseen ja turvatoimien kiristämiseen voi vaikuttaa joko osallistuvaan henkilöön kohdistuva uhka tai kokouksen tai tapahtuman sisältö, joka nostaa riskiä. Kaksi haastatteluista

kertoi, että uhka-arvion kokouksista ja tapahtumista tekee Suojelupoliisi, ja heidän tekemänsä arvion perusteella määritellään tarvittavat turvatoimet. Eri turvallisuusluokkia on useita, joista korkein liittyy kansainvälisiin korkean profiilin kokouksiin, kuten vuonna 2018 Helsingissä järjestettyyn Yhdysvaltojen presidentin Donald Trumpin ja Venäjän presidentin Vladimir Putinin tapaamiseen.

Haastateltujen vastaukset erosivat toisalta hieman, kun kysyttiin, näkyykö turvallisuusluokan muutos kokousten ja tapahtumien valmisteluissa ja jos näkyy, niin miten. Yksi vastasi, että valmistelut eivät loppujen lopuksi eroa paljon toisistaan, vaikka turvallisuusluokka muuttuisi. Hänen mukaansa suunnittelussa kuljetaan samanlaisten vaiheiden läpi joka tapauksessa, mutta tarpeettomat turvajärjestelyt jätetään pois, mikäli turvallisuusluokka ei niitä vaadi. Yksi haastateltavista puolestaan oli sitä mieltä, että turvallisuusluokan koveneminen näkyy menettelyissä ja käytössä olevissa resursseissa. Esimerkkeiksi kovemman turvallisuusluokan kokouksien järjestelyissä hän mainitsi oheispaikkojen (muun muassa ravintoloiden) henkilökunnan taustaselvitysten tekemisen ja kokousosallistujien liikkumisen, kuten tiukemmat kulkuoikeudet. Erot vastauksissa johtuvat todennäköisesti vastaajien subjektiivisista kokemuksista ja suhtautumisesta kysymykseen. On todennäköistä, että turvallisuusluokan muuttuminen näkyy valmisteluissa, mutta se kuinka paljon se näkyy, on varmasti riippuvainen tilanteesta ja siitä, kuinka suuri luokituksen koveneminen on.

Kysyttäessä haastateltavien mielipidettä kokous- ja tapahtumaturvallisuuden suurimmista haasteista erosivat haastateltujen vastaukset toisistaan. Yhden mielestä suurin haaste on kokonaisuuden hallinta. Toinen haastateltava puolestaan nimesi haasteeksi henkilöstön ymmärryksen puutteen turvajärjestelyjä kohtaan:

Eli tää henkilöstö, henkilöiden saada ymmärtämään se tota, se turvallisuuden tarkoitus. Ku mulle on niinku tullu hyviä kysymyksiä siitä, että pidätkö te minua turvallisuusriskinä, on virkamiehet sanonu. Kun he joutuvat esmes kulkemaan niinkun turvatarkastuksen läpi. Ja siinäkin on kaks tämmöstä niinkun näkökulmaa. On se, että kun mennään turvatarkastuksen läpi tai mennään turvasulun läpi tilaan, niin (– –) jos ulkona otetaan ulkokehä tiukkaan kiinni, niin sisällä on sit vähän vapaampaa.

Lisäksi hän mainitsi haasteeksi aiemmissä kysymyksissä esiin tulleen turvasektorin pääsyyn mukaan suunnitteluun ajoissa ja sen, että turva on mukana tiedonkulussa. Kolmas haastateltu nimesi puolestaan suurimmiksi haasteiksi tilanteiden nopean muuttumisen sekä suhteellisen pienet resurssit. Tilanteiden nopea muuttuminen johtaa siihen, että muuttuneita tilanteita ei olla ehditty suunnitella. Pienet resurssit taas tuottavat hänen mukaansa ongelmia erityisesti tilanteissa, joissa turvahenkilöstön läsnäoloa vaaditaan monessa eri paikassa.

Haastateltujen vastaukset erosivat toisistaan hieman myös, kun kysyttiin heidän näkemyksiään kokous- ja tapahtumaturvaamisen kehittymisestä tulevaisuudessa. Yhden mielestä turvaaminen tulee ehdottomasti koventumaan:

Se koventuu. (— —) Käytännössä meil on Suomessa jo ensimmäinen terroriteko tehty. Ja sit toisaalta me voidaan peilata tässä niinkun kymmenen vuotta periodilla taaksepäin, ni meil on naapurimaassa kaks ministeriä tapettu. Meil on toisessa naapurimaassa vedetty valtioneuvostoon iso pommi-isku, jossa kuoli virkamiehiä... (— —) Niinkun riskit kasvaa, ja turvallisuus menee sitä kautta totta kai.

Koventuminen näkyy hänen mielestään kokouksien järjestelyiden jäykistymisessä ja siinä, että resurssien tarve ja niiden käyttäminen sitä myöden myös kasvavat. Kokous- ja tapahtumaturvaamisen kehittyminen näkyy hänen mielestään koventuneiden turvajärjestelyiden lisäksi tekniikan hyödyntämisessä. Tekniikkaa aletaan käyttää apuna yhä enemmän, ja tekniikka myös kehittyy. Esimerkkeinä hän mainitsi kasvontunnistukset ja kulunvalvontajärjestelmät.

Yksi haastateltava oli puolestaan sitä mieltä, että kokous- ja tapahtumaturvaamisen määrä ja laatu pysyvät lähitulevaisuudessa samalla tasolla kuin nyt, varsinkin jos mitään ongelmia ei ilmene. Hän kuitenkin myös huomautti, että turvaamisen taso ei nykyisestä ala heikkenemään: ”Se on kyllä ihan varma, et yhteiskunta on mennyt siihen tilanteeseen, et ei varmaan paluuta siihen aikaisempaan, että pidetään joku iso kokous jossain urheilukentällä tai jalkapallostadionilla, missä ei oo yhtään turvamiestä, niin ei varmaan palata sellaseen enää ikinä”. Vaikka haastateltujen näkemykset erosivatkin tulevaisuuden osalta hieman toisistaan, oli vastauksissa kuitenkin yhteistä se, että turvaamisen taso pysyy vähintään nykyisellä tasolla. Tähän viittaa myös teoriaosuudessa esiin tullut vihapuheen määrän lisääntyminen sekä valtioneuvoston jäsenten ja muiden korkeiden virkamiesten saamien uhkausten määrän kasvu.

6.2 Riski

Riskin määritelmää kysyttäessä haastatellut antoivat keskenään hyvin samankaltaiset vastaukset. Riski määriteltiin mahdollisuudeksi, että jotakin uhkaavaa tai pahaa tapahtuu, ja sillä on haitalliset seuraukset. Yksi haastateltavista huomautti lisäksi, että on tärkeää huomata, että riskillä on kaksi osatekijää: todennäköisyys ja vaikutukset. Ilman niitä riski on vain uhka. Aiemmin mainitun Leppäsen (2006, 29–30) määritelmän mukaan riski on asia, jonka olemassaolo on tiedossa ja johon liittyy vahingon mahdollisuus. Riskin tarkat yksityiskohdat eivät kuitenkaan ole tiedossa. Kun taas Lampisen (2011, 66) määritelmän mukaan riski tarkoittaa ”haitallisen tapahtuman todennäköisyyttä ja vakavuutta”. Haasta-

teltujen määritelmä riskistä on lähempänä Leppäsen määritelmää. Lampisen määritelmässä mainittu todennäköisyys oli puolestaan asia, jonka kaksi haastateltua toivat jollakin tavalla omassa määritelmässään esiin.

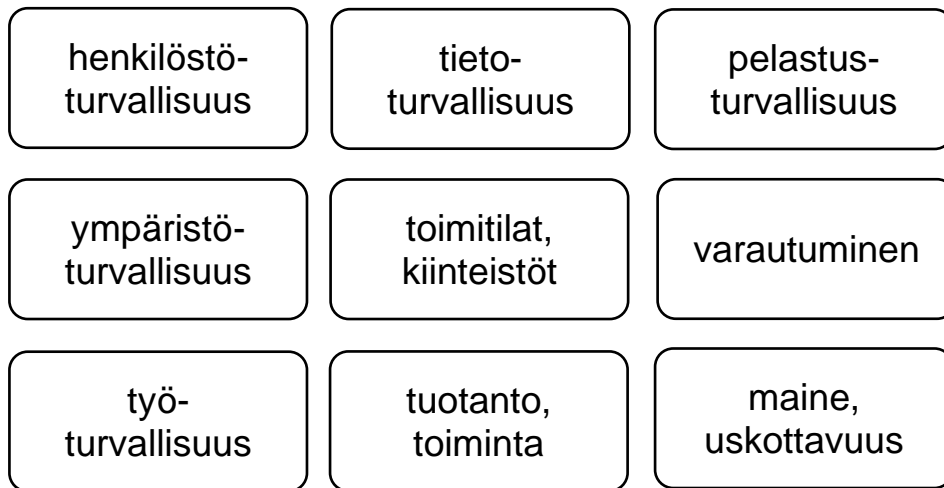
Myös kysyttäessä tapahtumaturvallisuuden kannalta yleisimmistä ja vakavimmista riskeistä olivat vastaukset melko yhteneväiset. Kaikki haastatellut mainitsivat sairaskohtauksen. Lisäksi sähkökatkot, tulipalot, tapaturmat ja häiriökäyttäytymisen mainitsi kaksi kolmesta haastatellusta. Yksittäisiä mainintoja saivat liikenneonnettomuudet, mielenosoitukset, väkivaltainen aseellinen tunkeutuminen, laitton tiedustelutoiminta ja kokousjärjestelyiden epäonnistuminen esimerkiksi aikataulullisesti. Vakavimmiksi riskeiksi mainittiin väkivaltainen tunkeutuminen ja terrorismi.

Hajonta yleisimpien riskien luettelossa on varmasti jälleen osittain riippuvainen vastaajien subjektiivisista kokemuksista ja esimerkiksi siitä, minkälaisia tapahtumia he ovat olleet viime aikoina tai eniten turvaamassa. Sähkökatkoja, tulipaloja, tapaturmia ja häiriökäyttäytymistä voi tapahtua kokouksen tai tapahtuman luonteesta riippumatta. Laittoman tiedustelutoiminnan riski on varmasti suurempi korkeamman turvallisuusluokan kokouksissa, joissa käsitellään muita toimijoita kiinnostavaa tietoa. Vakavimmiksi riskeiksi mainitut väkivaltainen tunkeutuminen ja terrorismi ovat linjassa yleisen koventuneen turvallisuustilanteen kanssa. Vaikka Suomi lukeutuukin maailman turvallisimpien maiden joukkoon, on muistettava, että terrorismi ja väkivalta ovat mahdollisia myös täällä.

6.3 Turvallisuus

Haastatellut määrittivät turvallisuuden käsitteen keskenään suhteellisen samalla tavalla. Kaksi kolmesta haastatellusta mainitsi turvallisuuden olevan tunne. Lisäksi kahden mukaan turvallisuudella haetaan uhkien ja vaarojen poissulkemista tai poistamista. Yksi haastatelluista lisäsi myös, että turvallisuuteen kuuluu se, että uhkat ja riskit ovat sellaisella tasolla, jonka organisaatio itse voi hyväksyä, sillä tilanteita ei koskaan ole mahdollista saada sellaisiksi, että turvallisuutta ei uhkaa mikään. Haastateltujen määritelmä turvallisuudesta tunteena vastaa hyvin teoriasta löytyvää Leppäsen (2006, 52) määritelmää.

Vastaukset olivat hyvin samanlaisia myös, kun haastatelluilta kysyttiin, mitä osa-alueita turvallisuus heidän mielestään pitää sisällään. Kaikki nostivat esiin henkilöstö-, tieto-, pelastus-, ympäristö-, toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden ja varautumisen. Mainintoja saivat myös työturvallisuus sekä tuotannon ja toiminnan turvallisuus. Lisäksi kaksi haastateltua nosti esiin maineen ja uskottavuuden turvaamisen yhdeksi tärkeäksi osaksi. Kuviossa 1 havainnollistetaan esiin tulleet turvattavat osa-alueet.

Kuvio 1. mukailten Elinkeinoelämän keskusliiton yritysturvallisuusmallia

Maineen turvaamisesta esimerkkinä mainittiin heinäkuusta joulukuuhun 2019 kestänyt Suomen EU-puheenjohtajakausi, joka toi kansainvälisiä osallistujia Helsingissä järjestettyihin kokouksiin. Turvajärjestelyiden oli puheenjohtajakauden kokouksissa oltava vähintään samalla tasolla kuin muissa maissa, jotta Suomen uskottavuus turvallisena kokousjärjestäjänä säilyi. Jos turvajärjestelyt olisivat pettäneet ja esimerkiksi ulkopuolisia olisi päässyt kokouspaikalle, oli Suomen maine saattanut saada isoja kolhuja. Mainetta ei siis turvata vain ministeriökohtaisesti organisaatiotasolla vaan myös maakohtaisesti kansallisella tasolla. Lisäksi yksi haastatelluista nosti esiin sen, että jokaisella negatiivisella asialla on vaikutus maineeseen. Kun maineesta puhutaan turvallisuuden kannalta, pienentää hyvä maine turvallisena toimijana uhkia. Toisaalta huono maine kasvattaa turvallisuusriskejä ja sitä, että turvallisuutta koetellaan.

7 Pohdinta

Tässä luvussa kokoan yhteen tutkimukseni tulokset. Lisäksi pohdin tutkimukseni rajoitteita ja luotettavuuteen vaikuttaneita tekijöitä. Teen myös ehdotuksia jatkotutkimukselle. Lopuksi jäsentelen omaa oppimistani opinnäytetyöprosessin aikana.

7.1 Tulosten yhteenveto ja johtopäätökset

Tutkimuksellani oli tarkoitus löytää vastaukset seuraaviin kysymyksiin:

- Mistä osa-alueista turvallisuus koostuu?
- Mitkä ovat kokous- ja tapahtumaturvaamisen suurimmat haasteet?
- Miten kokous- ja tapahtumaturvaaminen kehittyy tulevaisuudessa?

Haastatellut antoivat hyvin yhteneväiset vastaukset kysyttäessä turvallisuuden osa-alueita. Kaikkien mielestä henkilöstö-, tieto-, pelastus-, ympäristö-, toimitila- ja kiinteistöturvallisuus ja varautuminen kuuluivat näihin osa-alueisiin. Lisäksi mainittiin työturvallisuus sekä tuotannon ja toiminnan turvallisuus. Kaksi haastateltua nosti esiin myös maineen ja uskottavuuden turvaamisen. Tuloksissa esiin tulleet turvallisuuden osa-alueet ovat hyvin yhtenäisiä teoriasta löytyvien kanssa. Elinkeinoelämän keskusliiton yritysturvallisuuden käsitteen yhteydessä mainitut turvaamisen kohteet eli henkilöt, tieto, maine, omaisuus ja ympäristö nousivat kaikki esiin vastauksissa. Vastauksissa näkyi myös Elinkeinoelämän keskusliiton yritysturvallisuusmalli, jossa turvallisuus jaotellaan henkilöstöturvallisuuteen, ympäristöturvallisuuteen, työturvallisuuteen, tuotannon ja toiminnan turvallisuuteen, toimitila- ja kiinteistöturvallisuuteen, väärinkäytösten ja poikkeamien hallintaan, varautumiseen ja kriisinhallintaan, tietoturvallisuuteen ja pelastusturvallisuuteen.

Kokous- ja tapahtumaturvaamisen haasteiksi nostettiin monet erilaiset asiat. Haasteiksi mainittiin kokonaisuuden hallinta, henkilöstön puutteellinen ymmärrys turvajärjestelyjä kohtaan, turvasektorin pääseminen mukaan suunnitteluprosessiin, tiedonkulku, tilanteiden nopea muuttuminen sekä pienet resurssit. Kokonaisuuden hallinta, riittävä tiedonkulku ja tilanteiden nopea muuttuminen ovat olennaisia osia tapahtumajärjestämisessä, jossa kokonaisuus rakentuu yksityiskohdista ja pienistä palasista. Usein yksi ihminen on vastuussa jostakin tietysti osa-alueesta, joten riittävä tiedonkulku ihmisten välillä on oleellista onnistuneen tapahtuman järjestämisessä. Myös tilanteiden nopea muuttuminen sekä eteen tulevat ongelmat ja niiden ratkaiseminen kuvaavat tapahtumajärjestämistä.

Kokous- ja tapahtumaturvaamisen kehittyminen tulevaisuudessa nähtiin yhdenmukaisena siinä mielessä, että haastateltujen mielestä turvaamisen taso pysyy vähintään entisellään, mutta saattaa myös koventua. Esimerkkeiksi koventumiseen johtavista syistä nostettiin lähihistoriassa Ruotsissa tapahtuneet ministereiden murhat sekä Norjassa Oslon keskustan hallintorakennuksissa tapahtunut pommi-isku. Käytännössä järjestelyiden koventuminen näkyisi kasvavina resursseina sekä järjestelyiden jäykistymisenä. Turvajärjestelyiden koventuminen tai vähintään pysyminen samantasoisena on varmasti perusteltua, jos sitä tarkastellaan yleiseen turvallisuuskehitykseen verrattuna. Lisäksi valtioneuvoston kokouksiin ja tapahtumiin osallistuvat voivat olla asemansa perusteella kohteita, minkä vuoksi erityisesti tieto- ja henkilöturvaamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Tuloksista kävi myös ilmi, että ministeriöt ovat järjestäjinä ensisijaisesti itse vastuussa kokousten ja tapahtumien turvallisuudesta. Poikkeuksen tekevät kovan turvallisuusluokan kokoukset, joissa poliisihallituksen määräykset astuvat voimaan, jolloin vastuu turvallisuudesta on viranomaisilla. Kokous- tai tapahtumapaikan ohella turvallisuusjärjestelyiden luonteeseen vaikuttaa se, mihin turvallisuusluokkaan kokous tai tapahtuma luetaan. Turvallisuusluokka voi kohota ja turvatoimet kiristyä joko osallistuvaan henkilöön kohdistuvan uhan tai kokouksen sisällön perusteella. Haastatellut eivät kuitenkaan olleet yksimielisiä siitä, näkyykö turvallisuusluokan muutos kokousten ja tapahtumien valmistelussa.

Tulokset osoittivat lisäksi, että riski määriteltiin lähes yksimielisesti mahdollisuudeksi, että jotakin uhkaavaa tai paha tapahtuu, millä puolestaan on haitalliset seuraukset. Haastateltujen käyttämä määritelmä on lähellä teoriasta löytyvää Leppäsen (2006, 29–30) määritelmää. Leppäsen määritelmän mukaan riski on asia, jonka olemassaolo ilman tarkkoja yksityiskohtia on tiedossa ja johon liittyy vahingon mahdollisuus. Vastaukset olivat melko yhteneväiset myös tapahtumaturvallisuuden yleisimpien ja vakavimpien riskien osalta. Yleisimmiksi riskeiksi eniten mainintoja saivat sairaskohtaus, sähkökatkot, tulipalot, tapaturmat ja häiriökäyttäytyminen. Vakavimmiksi riskeiksi nostettiin puolestaan väkivaltainen tunkeutuminen ja terrorismi.

Kuten riski, määriteltiin myös turvallisuuden käsite melko yksimielisesti. Turvallisuus nähtiin ensisijaisesti tunteena, mutta lisäksi turvallisuuden myötä poissuljetaan tai poistetaan uhkia ja vaaroja. Saatu määritelmä on hyvin samankaltainen kuin teoriasta löytyvä Leppäsen (2006, 52) määritelmä, joka määrittelee turvallisuuden yksilön kokemana tunteena, menetelmänä, jolla kyseinen turvallisuuden tunne luodaan tai ominaisuutena.

7.2 Tutkimuksen rajoitteet ja luotettavuus

Eskolan & Suorannan (2005, 208) mukaan laadullisia tutkimuksia sekä laadullisia menetelmiä käyttäviä tutkijoita kohtaan on esitetty kritiikkiä selkeiden luotettavuuskriteereiden puutteen vuoksi. Laadullisessa tutkimuksessa aineiston analyysi ja luotettavuuden arviointi ovat lähempänä toisiaan kuin määrällisessä tutkimuksessa, mikä saattaa heidän mukaansa lisätä ymmärtämättömyyttä luotettavuuden arvioinnin suhteen. Eskola & Suoranta (2005, 210) selventävät, että laadullisessa tutkimuksessa tutkijan oma subjektiivinen kokemus on osa tutkimusta. Näin ollen itse tutkija toimii tutkimusvälineenä, ja luotettavuutta arvioidessa arvioinnin kohteena on koko tutkimusprosessi.

Tuomen & Sarajärven (2018, 160) mukaan tutkimuksen luotettavuutta käsiteltäessä kirjallisuudessa viitataan usein validiteetin ja reliabiliteetin käsitteisiin. Validiteetti tarkoittaa sitä, että tutkimuksessa on tutkittu sitä, mitä on luvattu. Reliabiliteetti puolestaan tarkoittaa tutkimustulosten toistettavuutta. Nämä käsitteet ovat kuitenkin Tuomen & Sarajärven (2018, 160) mukaan parhaiten käytettävissä määrällisten tutkimusten kohdalla, sillä ne ovat myös syntyneet kvantitatiivisen tutkimuksen piirissä. Tämän vuoksi niiden käyttöä laadullisessa tutkimuksessa on kritisoitu. Vilka (2005, 159) huomauttaa, että jokainen laadullisella menetelmällä toteutettu tutkimus on ainutlaatuinen kokonaisuus, eikä näin ollen ole sellaiseen toistettavissa. Vaikka tutkimuksessa esitettäisiin yksityiskohtaiset säännöt aineiston luokittelusta ja tulkinnasta, voivat muut tutkijat päätyä saman aineiston luokittelussa ja tulkinnassa eri tuloksiin kuin tutkimuksen alkuperäinen tekijä. Näiden vaihtoehtoisten tulkintojen lisäksi heidän tulisi kuitenkin löytää aineistosta samoilla tulkintasäännöillä myös tutkimuksen tekijän tekemä tulkinta. Jos näin ei ole, on mahdollista, että alkuperäinen tutkija on esittänyt käyttämänsä luokittelu- ja tulkintasäännöt tai tutkimuskäytännöt epäselvästi. Toisin sanoen tutkimus pitäisi olla jollain tavalla toistettavissa käytännössä, jotta sillä olisi merkitys kyseisen alan tutkimuksen kannalta. Ojasalo ym. (2014, 105) puolestaan toteavat, että tutkimuksen lukija voi käyttää tutkimusprosessin kuvausta ja tulkintojen perusteita perustana arvioidessaan tutkimuksen luotettavuutta, minkä vuoksi niillä on suuri merkitys.

Eskola & Suoranta (2005, 61–62) toteavat, että laadullisen tutkimuksen onnistuminen ei yleisesti ottaen ole kiinni aineiston koosta. Heidän mukaansa ei ole olemassa yleisesti sovellettavissa olevia sääntöjä aineiston koosta, vaan se on aina tapauskohtaista. Ojasalon ym. (2014, 111) mukaan aineiston määrä ei korvaa laatua myöskään haastatteluaineistoa analysoitaessa, vaan tutkimuksen luonne ja tavoite määrittävät haastattelujen määrän. Omassa tutkimuksessani yksi rajoite on ehdottomasti haastateltujen henkilöiden määrän

vähyys. Vaikka laadullinen tutkimus ja sitä myötä myös oma tutkimukseni ei pyri yleistettävyyteen, on saatu tietoa siitä luotettavampaa, mitä useammasta lähteestä se saadaan. Olen kuitenkin pyrkinyt kasvattamaan tutkimukseni luotettavuutta kuvailemalla selkeästi tutkimusprosessia, aineiston hankintaa ja sen analysointia.

Aineistonkeruumenetelmänä haastattelun etuna on sen joustavuus. Haastattelijalla on haastattelun aikana esimerkiksi mahdollisuus selvittää kysymysten sanamuotoa tai oikaista väärinkäsityksiä. Lisäksi haastattelijalla on mahdollisuus esittää kysymykset haluamassaan järjestyksessä. Esimerkiksi postikysely ei puolestaan mahdollista kysymysten selvittämistä tai keskustelun käymistä kysymyksistä, vaan kaikki vastaajat täyttävät identtisen lomakkeen. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 85.) Omassa tutkimuksessani koin haastattelun hyväksi aineistonkeruumenetelmäksi. Erityisesti henkilökohtaisesti tehdyt haastattelut onnistuivat, koska niissä oli mahdollisuus selvittää kysymyksiä ja esittää tarpeen tullen lisäkysymyksiä. Molemmissa henkilökohtaisesti tehdyissä haastatteluissa nousi esiin tutkimuksen kannalta hyödyllistä tietoa kysymyspatteriston ulkopuolelta. Tällaista mahdollisuutta ei ollut sähköpostitse tehdyssä haastattelussa.

Haasteen ja rajoitteen tutkimukselleni asetti myös sen aihe. Aiheen rajaaminen ja haastattelukysymysten muotoileminen niin, että tietoa olisi mahdollista saada mahdollisimman paljon oli vaikeaa. Se oli vaikeaa siksi, että en halunnut rajata kokousten ja tapahtumien kokoa tai luonnetta liian tarkkaan, jotta en samalla tulisi rajanneeksi tutkittavaa kohdetta liiaksi. Lisäksi kokousten ja tapahtumien turvajärjestelyt ovat osittain turvaluokituksen alaista tietoa, mikä ei mahdollista niiden yksityiskohtaista paljastamista julkisessa työssä.

7.3 Jatkotutkimus

Mahdollisia suuntia jatkotutkimukselle on useita. Kattavamman kuvauksen kokous- ja tapahtumaturvallisuuden suunnittelu- ja toteutusprosessista sekä niihin kuuluvista osa-alueista saisi varmasti tutkimalla jotain yksittäistä suurempaa kokousta tai tapahtumaa alusta loppuun asti. Tässä haasteeksi voi kuitenkin muodostua turvaluokituksen alainen tieto. Yksi mahdollisuus olisi myös keskittyä vain yhteen ministeriöön ja kerätä tietoa esimerkiksi muutamasta eri kokouksesta ja tapahtumasta siellä.

Turvallisuuden osalta jatkotutkimusta olisi mahdollista tehdä esimerkiksi keskittymällä tarkemmin vain muutamaaan turvallisuuden osa-alueeseen, esimerkiksi henkilö- tai tietoturvaamiseen. Tosin haasteeksi saattaisi tässäkin tapauksessa nousta turvaluokituksen alai-

nen tieto. Yksi mahdollisuus olisi myös tutkia kokous- ja tapahtumaturvaamisen kehittymistä. Omassa tutkimuksessani yhdeksi kehittyväksi osa-alueeksi mainittiin tekniikan kehittymisen esimerkiksi kasvontunnistusten ja kulunvalvontajärjestelmien osalta.

7.4 Oman oppimisen arviointi

Opinnäytetyöprosessini aikana itselleni suurimmaksi haasteeksi nousi aikataulutusta ja ajankäyttöä. Olin koko opinnäytetyön kirjoittamisen ajan kokopäiväisesti töissä, ensin työharjoittelussa ja sitten päivätyössäni, joten aikaa tutkimuksen tekemiselle ja kirjoittamiselle jäi töiden ja muiden opiskelukiireiden vuoksi melko vähän. Ajanpuute viivästytti osaltaan myös aikataulua, joka venyi itselleni asettamasta rajasta jonkin verran. Haasteeksi muodostui myös se, että haastatteluiden tekeminen oli aikataulullisista syistä aloitettava osittain samanaikaisesti aiheeseen perehtymisen kanssa. Kysymysten laatimisen ja tutkimuksen tekemisen kannalta olisi ollut parempi, jos haastattelut olisi pystynyt tekemään vasta kirjallisuuteen perehtymisen ja tietoperustan laatimisen jälkeen. Nyt osa haastattelukysymyksistä jäi epäolennaisiksi.

Työn kirjoittaminen ja tietoperustan muodostaminen oli haastavaa myös aiheen vuoksi. Tapahtumajärjestämisestä löytyvä kirjallisuus keskittyy yritystapahtumien tai isojen massatapahtumien järjestämiseen, eikä valtionhallinnon tapahtumien järjestämisestä ole löydettävissä samalla tavalla tietoa. Valtioneuvostossa ja erityisesti korkean tason kokouksissa esimerkiksi protokollalla ja etiketillä on kuitenkin erilainen merkitys kuin yritystapahtumissa. Aihe oli haastava myös sen vuoksi, että moni asia on turvallisuusluokiteltua tietoa, eikä näin ollen ole kirjoitettavissa julkiseen työhön.

Lähteet

Bladen, C., Kennell, J., Abson, E. & Wilde, N. 2012. Events management. An introduction. Routledge. Lontoo.

Dowson, R. & Basset, D. 2015. Event Planning and Management. A practical handbook for PR and events professionals. Kogan Page. Lontoo.

Elinkeinoelämän keskusliitto. Yritysturvallisuus. Luettavissa: <https://ek.fi/mita-teemme/tyoelama/yritysturvallisuus/>. Luettu: 11.8.2019.

Eskola, J. & Suoranta, J. 2005. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 7. painos. Vastapaino. Tampere.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2010. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudeamus. Helsinki.

Koski, R. & Kortesoja, K. 2012. Kokousten seitsemän kuolemansyntyä. Paranna palaveriä. Helsinki. Talentum.

Lampinen, J. 2011. Ekologisen ja turvallisen yleisötilaisuuden järjestämisopas. Suomen ympäristö- ja terveysalan kustannus. Pori.

Leppänen, J. 2006. Yritysturvallisuus käytännössä: turvallisuusjohtamisen portfolio. Talentum. Helsinki.

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2014. Kehittämistyön menetelmät: uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 3. uudistettu painos. Sanoma Pro. Helsinki.

Pitkänen, K. 2001. Yrityskuva ja maine menestystekijöinä. 1. painoksen korjattu lisäpainos. Edita. Helsinki.

Päivän Lehti 2018. Suomi on useilla mittareilla maailman turvallisimaa maa – mutta naiset kohtaavat paljon lähisuhdeväkivaltaa. Luettavissa: <https://www.paivanlehti.fi/suomi-on-useilla-mittareilla-maailman-turvallisimaa-maa-mutta-naiset-kohtaavat-paljon-lahisuhdevakivaltaa/>. Luettu: 15.9.2019.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki.

Vallo, H. & Häyrynen, E. 2016. Tapahtuma on tilaisuus: tapahtumamarkkinointi ja tapahtuman järjestäminen. 5. uudistettu laitos. Tietosanoma. Helsinki.

Valtioneuvosto 2019a. Historiaa. Luettavissa: <https://valtioneuvosto.fi/tietoa/historiaa>. Luettu: 1.9.2019.

Valtioneuvosto 2019b. Valtioneuvoston toiminta. Luettavissa: <https://valtioneuvosto.fi/tietoa/toiminta>. Luettu: 1.9.2019.

Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Tammi. Helsinki.

Winberg, W. 2015. High-security events in Helsinki: An examination of the current situation and how to improve it. Luettavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/88770/Thesis-Winberg-FINAL.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Luettu: 16.11.2019.

Yle 2019a. Turvallisuusviranomaiset tutkivat Sanna Marinin saamaa tappouhkausta: "Kaikki uhkaukset otetaan vakavasti". Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10962771>. Luettu: 15.9.2019.

Yle 2019b. Tutkimus: Lähes puolet kansanedustajista tai heidän avustajistaan ollut vihapuheen kohteena tehtäviensä takia. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11005024>. Luettu: 16.11.2019.

Yle 2019c. Turvallisuuslähde: Ministereiden henkivartiointia lisätty. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-8240935>. Luettu: 16.11.2019.

Yle 2019d. Analyysi: Valtionjohtoa suojelee jo yli 100 turvamiestä. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10706965>. Luettu: 16.11.2019.

Liitteet

Liite 1. Haastattelukysymykset

- 1) Nimi?
- 2) Koulutus?
- 3) Työkokemus (tapahtumajärjestämisessä/turvallisuustehtävissä)?
- 4) Työtehtävät nykyisessä työssäsi?

- 5) Miten määrittelisit turvallisuuden?
- 6) Mitä osa-alueita turvallisuus pitää mielestäsi sisällään?
- 7) Mitä eri asioita organisaatiosi järjestämissä kokouksissa ja tapahtumissa turvataan?
- 8) Ketkä ovat vastuussa kokousten ja tapahtumien turvallisuudesta organisaatiossasi?
- 9) Kuvaile kokouksen tai tapahtuman suunnitteluprosessia turvallisuusnäkökulmasta.
- 10) Luokitellaanko organisaatiossasi tapahtumat ja kokoukset eri turvatasoihin esim. osallistujien tai aihepiirin mukaan? Jos kyllä, kuinka niiden valmistelu eroaa?

- 11) Miten määrittelisit riskin?
- 12) Miten organisaatiossasi arvioidaan riskejä ja niiden mahdollisesti aiheuttamia seurauksia?
- 13) Mitkä ovat mielestäsi yleisimmät riskit kokous- ja tapahtumaturvallisuuden kannalta? Entä vakavimmat?
- 14) Mitkä ovat mielestäsi kokous- ja tapahtumaturvallisuuden suurimmat haasteet?
- 15) Miten mielestäsi kokous- ja tapahtumaturvaaminen kehittyy tulevaisuudessa?